

Mýrdalshreppur
Austurvegi 17
870 Vík, Mýrdal

Reykjavík, 7. maí 2013
Tilvísun: UST20130400135/mik

Efni: Takmarkanir á umferð um Dyrhólaey 1. maí til 25. júní 2013

Samkvæmt auglýsingu nr. 101/1978 um friðlýsingu Dyrhólaeyjar hefur Umhverfisstofnun heimild til að takmarka umferð um Dyrhólaey á tímabilinu 1. maí til 25. júní. Í 4. tölulið auglýsingarinnar er lýtur að reglum um friðlandið segir: „Umhverfisstofnun getur þó takmarkað ferðir þangað á tímabilinu 1. maí til 25. júní“. Undanfarin ár hefur takmörkun umferðar um friðlandið verið með mismunandi hætti á ofangreindu tímabili og hefur rökstuðningur fyrir þeirri takmörkun verið vernd fuglalífs í Dyrhólaey.

Þann 29. apríl sl. var farin vettvangsferð í Dyrhólaey í þeim tilgangi að skoða ástand fuglalífs undir stjórn Arnórs Þóris Sigfússonar, fuglafræðings. Með í för var Hákon Ásgeirsson, sérfræðingur á Umhverfisstofnun. Í minnisblaði um vettvangsferðina kemur fram sambærileg sjónarmið og áður hafa komið fram í minnisblöðum undanfarin ár frá fuglafræðingi.

Í niðurlagi minnisblaðsins segir „Æðarvarp ætti að geta þrífist vel í eyinni jafnframt umferð manna sem er stýrt. Til þess að svo megi verða þarf að leggja mikla áherslu á eyðingu refa og minka, hlúa vel að æðarvarpi þar sem það er þéttast fyrir og nýtur verndar og tryggja góða landvörslu auk næturlokunar á varptíma þegar ekki er landvörður í eyinni. Þær breytingar sem orðið hafa framkvæmdum við stíga, vegi og skilti auk verndaráætlunar ættu leiða til aukinnar verndar í sátt við stýrða umferð manna um svæðið og bæta nýtingu til frambúðar“.

Umsögn um minnisblað fuglafræðings barst frá sveitarfélaginu Mýrdalshreppur og ábúendur í Dyrhólhverfi. Í umsögn Mýrdalshrepps er í meginatriðum tekið undir sjónarmið fuglafræðings og lagt til að opnunartími verði lengdur í samanburði við síðast sumar. Í umsögn ábúendur í Dyrhólhverfi kemur fram að þeir eru ósammála niðurstöðu fuglafræðings og telja að „blómlegt og fjölskrúðugt fuglalíf byggðist upp á Dyrhólaey í skjóli friðunar landsins fyrir umferð að vorinu“.

Í III. kafla náttúruverndarlaga nr. 44/1999 er að finna ákvæði um rétt almennings til að fara um landið. Í 1. mgr. 12. gr er sett fram sú meginregla að almenningi sé heimil för um landið og dvöl þar í lögmætum tilgangi en þessum rétti fylgir sú skylda að ganga vel um náttúru landsins og sýna ítrustu varkárni þannig að henni verði ekki spillt.

Frekari fyrirmæli er að finna í 13. gr. laganna vegna farar um landið og umgengni en krafa er um að almenningur verði að sýna landeigenda og öðrum réttihöfum lands fulla tillitssemi og virða hagsmuni þeirra. Tilgreint er að fara skuli eftir merktum leiðum og vegum eftir því sem auðið er og sérstaka aðgát í nánd við búsmala, sellátur, varplönd fugla, veiðisvæði og veiðistaði. Í náttúruverndarlögum er þannig skýrt kveðið á um rétt almennings til fara um óræktað land utan byggðar. Almennaréttur er byggður á fornum norrænum venjurétti og byggir á hugmyndinni um frjálsan aðgang almennings að mikilvægum náttúrulegum gæðum. Umhverfisstofnun vísar til niðurstöðu nefndar sem falið var að vinna að heildarskoðun náttúruverndarlaga um að brýnt sé að standa vörð um almennaréttinn enda helgast hann af því viðhorfi að náttúra Íslands sé sameiginleg gæði landsmanna sem öllum sé jafnfrjálst að njóta. Réttinum fylgi hins vegar skyldur um góða umgengi og tillitsemi gagnvart landeigenda. Nefndin benti á að í nútímasamfélagi er mikilvægasti þáttur almennaréttarins líklega sá að eiga kost á að njóta útivistar í náttúrunni og leita þangað kyrrðar og næðis. Nefndin taldi að styrkja bæri stöðu almennaréttar í náttúruverndarlögum með því að kveða skýrar á um hann í markmiðsákvæðum laganna. Í náttúruverndarlögum er jafnframt að finna heimild í 4. mgr. 32. gr. laganna þar sem Umhverfisstofnun eða öðrum umsjónarmönnum náttúruverndarsvæðis er heimilt að setja sérstakar reglur um umferð manna og dvöl á náttúruverndarsvæðum. Þessi heimild gefur Umhverfisstofnun þannig sértæka heimild til að setja reglur um umferð manna og dvöl á náttúruverndarsvæðum. Náttúruverndarlög gera þannig ráð fyrir að Umhverfisstofnun beri að hafa í huga við ákvarðanatöku um umferð manna og dvöl á náttúruverndarsvæðum hinn forna almennarétt en að jafnframt sé heimilt að takmarka hann til að tryggja vernd mikilvægra hagsmuna á friðlýstum svæðum. Mat á hversu viðamikilli takmörkun á almennarétti stofnunin beitir verður því alltaf háð því að ekki sé beitt fortakslausri lokun nema önnur vægari úrræði sem ná sama markmiði séu ekki fær.

Með vísun í framangreint minnisblað fuglafræðings og reynslu af stöðu fuglavarps í Dyrhólaey undanfarin ár hefur Umhverfisstofnun ákveðið að eftirfarandi háttur verði á stýringu umferðar um Dyrhólaey frá 8. maí til 25. júní 2013. Á tímabilinu 8. maí 2013 til 25. júní 2013 verður Háey Dyrhólaeyjar lokað fyrir akandi umferð en opið inn á Lágey milli kl. 09.00 til 19.00. Umferð gangandi almennings er heimil um Lágey og Háey eftir merktum göngustígum milli kl. 09.00 til 19.00 á þeim tíma. Friðlandið er lokað á kvöldin og yfir nóttina frá kl. 19:00 til kl. 09:00 frá 8. maí. Frá 25. júní er svæðið opið allan sólarhringinn.

Heimilt er að kæra ákvörðun þessa í samræmi við 74. gr. laga um náttúruvernd nr. 44/1999 til umhverfisráðherra innan þriggja mánaða frá dagsetningu ákvörðunarinnar.

Virðingarfyllst

Gunnlaug H. Einarsdóttir
Staðgengill forstjóra

Ólafur A. Jónsson
Sviðsstjóri

Samrit: Matthildur Ólafsdóttir Valfells og Þorsteinn Gunnarsson